

ברוך שאמר.הודו.מזמור לתודה.יהי כבוד.אשרי.הללוי'.ברוך ה'.ויברך דוד.אז ישיר.ישתבח

1. Kitzur Shulchan Aruch, Siman 14

If he has time to recite Baruch She'amar, Tehillah L'dovid until its conclusion shem kodsho l'olam va'ed [i.e. Ashrei], and Yishtabach, he should recite them. Should he have further time, he should recite Hallelu Kel B'kadsho. If he has further time, he should recite Hallelu et Hashem. Should he have still more time, he should also recite the other Hallelukahs.

ואם יש לו זמן לומר גם ברוך שאמר ותהלה לדוד עד סופו, דהיינו שם קדשו לעולם ועד וישתבח יאמרם. יש לו זמן יותר, יאמר גם הללויה הללו אל בקדשו עד כל הנשמה תהלל יה הללויה. יש לו עוד זמן יותר, יאמר גם הללויה הללו את ה' מן השמים וגו'. יש לו עוד זמן יותר, יאמר גם שאר הללויה.

2. Rav Shimshon Refael Hirsch, Tehillim 145

Psalm 145. תהלה לרוד. Our sages attach so much significance to this psalm that they have said concerning it: מובטח לו שהוא בן עולם הבא "He who thoughtfully recites this Tehillah three times each day [and takes it to heart] may be certain that he is on the path to eternal life." Its special characteristic is the alphabetical arrangement of its verses, which indicates the psalmist's intention to facilitate its recital from memory. Of further significance is the statement פותח את ידך נותן את רצון ומשביע לכל חי רצון contained in Verse 16 which conveys to us the main theme of the entire psalm; that is, that Divine providence cares for every living thing.

RAMBAN

Rabbi Moses ben Nachman (Ramban, Nachmanides) was born in Gerona, Spain in 1194, and died in Israel, 1270. Ramban was the outstanding Torah authority of his generation. Ramban's multifaceted literary activities included commentaries on the Bible and Talmud, halachic codes, responsa, works on mysticism and philosophy, and sermons. In 1267, in the aftermath of a public debate with the apostate Pablo Christiani, which was forced upon Ramban by the king and Christian clergy of Catalonia, and decided in favor of the Christians from the outset, Ramban was banished from Spain. At age 73, Ramban took the difficult and dangerous trip to Israel and fulfilled his life's dream of settling in the holy land. There Ramban restored the Jewish community in Jerusalem, which had previously been destroyed by invading Tartars. Accordingly, Ramban is considered the father of modern Jewish settlement in Jerusalem. Like Maimonides and many other Spanish rabbinic scholars, Ramban was a practicing physician.

3. Ramban, Bereishis 18:19

כי ידעתיו למען אשר יצוה ...

והנכון בעיני שהיא ידיעה בו ממש. ירמוז, כי ידיעת השם שהיא השגחתו בעולם השפל, היא לשמור הכללים. וגם בני האדם מונחים בו למקרים עד בא עת פקודתם. אבל בחסידיו ישום אליו לבו לדעת אותו בפרט, להיות שמירתו דבקה בו תמיד, לא תפרד הידיעה והזכירה ממנו כלל. כטעם לא יגרע מצדיק עיניו (איוב לו ז). ובאו מזה פסוקים רבים, כדכתיב (תהלים לג יח) הנה עין ה' אל יראיו, וזולת זה:

Because I 'know' that he will command...

The correct understanding in my eyes is true knowledge. God's knowledge, which is his providence in the lower world, is to guard species, and even individual human beings are left to accidents until their time of reckoning comes. With respect to people of special piety (*hasidav*), however, God turns his attention to such a person to know him as an individual and to see to it that divine protection cleaves to him always; knowledge and remembrance are never separated from him at all. This is the meaning of "He withdraws not his eyes from the righteous" (Job 36:4); indeed, many verses refer to this principle, as it is written, "Behold, the eye of the Lord is on those who fear him" (Psalms 33:18), and others besides.

4. Ramban, Devorim 11:13

ודע כי הנסים לא יעשו לטובה או לרעה רק לצדיקים גמורים או לרשעים גמורים, אבל הבינונים כדרך מנהגו של עולם יעשה בהם טובה או רעה כדרכם וכעלילותם:

Know that miracles are performed for good or ill only for the absolutely righteous (*zaddiqim gemurim*) or the absolutely wicked. Those in the middle have good or ill occur to them according to the customary order of the world "in accordance with their way and their actions" (Ezekiel 36:17).

5. Ramban, Shmos 13:16

ומן הנסים הגדולים המפורסמים אדם מודה בנסים הנסתרים שהם יסוד התורה כלה, שאין לאדם חלק בתורת משה רבינו עד שנאמין בכל דברינו ומקרינו שכלם נסים אין בהם טבע ומנהגו של עולם, בין ברבים בין ביחיד, אלא אם יעשה המצות יצליחנו שכרו, ואם יעבור עליהם יכריתנו ענשו, הכל בגזרת עליון כאשר הזכרתי כבר (בראשית יז א, ולעיל ו ב).

From the great and public miracles a person comes to appreciate the hidden miracles which are the foundation of the entire Torah. No one has a portion in the Torah of Moshe until one believes that all matters and events are miracles. They have no nature or way of the world, for the community or the individual, rather if a person does Mitzvos they will succeed in its merit, and if a person transgresses they will be cut off in punishment, as I mentioned already.

הנה יצאנו מעט ממה שהיינו בו, אבל כבר נתברר כי הנסים המפורסמים מורים על החדוש ועל הידיעה שיש לו להקב"ה בפרטי העולם ועל ההשגחה והנסים הנסתרים*, לדעת כל מאמין בעונש העבירות ובשכר המצות, ולדעת כל מתפלל וכל נושא עיניו לשמים, כלם מודים על החדוש ועל הידיעה וההשגחה הודאה אמיתית, אלא שהיא נסתרת, והם שלש מוסדות התורה*.

We have explained a little of what we analyzed. But it has been made clear the public miracles teach about the renewal and the knowledge which H' has over the details of the world and the providence and hidden miracles. So that every believer should know the punishment of sins and the reward of commandments. And that every person who prays and raises their eyes to heaven should fully and truthfully accept the renewal, the knowledge and providence, but it is hidden. These are the three foundations of the Torah.

7. Ramban, Iyov 36:7

כאשר אמר, ולא ימאס: (ז) לא יגרע מצדיק עיניו, זה הכתוב מפרש ענין גדול בענין ההשגחה ובאו בו פסוקים רבים, כי אנשי התורה והאמונה התמימה יאמינו בהשגחה כי האל ישגיח וישמור אנשי מין האדם, כמו שכתוב גדול העצה ורב העלילה אשר עיניך פקוחות על כל דרכי בני אדם לתת לאיש כדרכיו וכפרי מעלליו⁹, ואמר דוד כי כל לבבות דורש ה' וכל יצר מחשבות מבין¹⁰, ולא בא בתורה או בנבואה שיהיה האל משגיח ושומר אישי שאר הבריות שאינן מדברות, רק שומר את הכללים בכלל השמים וצבאם, ולכן הותרה השחיטה לצורך האדם¹¹, וגם לכפר על נפשותינו בדמם על המזבח, והטעם הזה ידוע וברור כי האדם מפני שהוא מכיר את אלהיו ישגיח עליו וישמור אותו, ולא כן שאר הבריות שאינן מדברות ואינן יודעות בוראם, ומן הטעם הזה ישמור את הצדיקים, כי כאשר לבם ועיניהם תמיד עמו, כן עיני ה' עליהם מראשית השנה ועד אחרית שנה¹², עד כי החסיד הגמור הדבק באלהיו תמיד ולא יפרד הדבק במחשבתו בו בענין מענייני העולם, יהיה נשמר תמיד מכל מקרי הזמן אפילו ההרים בטבע וישתמר מהם בנס יעשה לו תמיד, כאלו יחשב מכת העליונים אינם מבני ההויה וההפסד למקרי העתים, וכפי קרבתו להדבק באלהיו ישתמר שמירה מעולה, והרחוק מן האל במחשבתו ובמעשיו ואפילו לא יתחייב מיתה בחטאו אשר חטא, יהיה משולח ונעזב למקרים. ובאו בזה פסוקים רבים, אמר דוד עליו השלום רגלי חסידיו ישמור ורשעים בחשך ידמו¹³, אמר כי [14] הקרובים אליו בתכלית השמירה והרחוקים ממנו מזומנים למקרים ואין להם מציל מן הנזק, כמו ההולך בחשך אשר נפילתו קרובה¹⁴ אם לא ישתמר וילך לאט. ואמר כי לא בחרב ובחנית יהושע ה' ¹⁵, וכתוב עין ה' אל יראוי המיחלים לחסדו¹⁶, יאמר כי עיניו עליהם כאשר הם מיחלים לו תמיד ונפשם דבקה עמו. ומפני שרוב העולם מן הכת הזאת האמצעית, צותה התורה החלץ הנלחמים, וענין משוח מלחמה להשיב היראים, ולא ימס את לבב אחיו כלבבו¹⁷, וכל תקון המערכות אשר בתורה או בנביאים, כגון וישאל דוד בה' ויאמר לא תעלה הסב אל אחריהם ובאת להם ממול בכאים וגו'¹⁸, וכגון לך ומשכת בהר תבור ולקחת עמך עשרת אלפים איש¹⁹, כי אם ראויים הם יוצאים במעט גוי וגוצחים בלי גשק, ואילו היו חייבים בנצות עם לא יועיל למו, רק הענין כי ראויים להתנהג בדרך הטבע והמקרה²⁰, והענין הזה בארו הרב זצ"ל ביאור יפה בספר מורה הנבוכים²⁰. ועתה אמר אליהוא בדרך הזה, לא יגרע מצדיק עיניו, כי האל לא ימנע

He withdraws not his eyes from the righteous (Job 36:7): This verse explains a great principle with respect to providence concerning which there are in fact many verses. For people of Torah and perfect faith believe in providence, i.e., that God watches over and protects the members of the human species....It is not said in the Torah or prophets that God watches over and protects the individuals of other groups of creatures that do not speak; rather, he guards only the species....The reason for this is clearly known, for since man recognizes his God, God in turn watches over him and protects him; this is not true of the other creatures, which do not speak and do not know their creator. This, then, is why he protects the righteous, for just as their heart and eyes are always with him, so are the eyes of God on them from the beginning of the year until the end, to the point where the absolutely pious man (*hasid*) who cleaves to his God always and who never separates himself from him in his thoughts by paying attention to mundane matters will be guarded always from all accidents, even those that take place in the natural course of events; such a person will be protected from these accidents through a miracle occurring to him constantly, as if he were considered one of the supernal beings who are not subject to generation and corruption by accidents. To the extent that this individual comes close to God by cleaving to him, he will be guarded especially well, while one who is far from God in his thought and deeds, even if he does not deserve death because of his sin, will be forsaken and left to accidents. Many verses make this point. David [*sic*] said, "He will guard the feet of his holy ones, but the wicked shall be put to silence in darkness" (I Samuel 2:9). He means by this that those who are close to God are under absolute protection, while those who are far from him are subject to accidents and have no one to protect them from harm, just as one who walks in the darkness is likely to fall unless he is cautious and walks slowly. David also said that "it is not with sword and spear that the Lord saves" (I Samuel 17:47), and it is written, "Behold, the eye of the Lord is on those who fear him, on those who wait for his mercy" (Psalms 33:18); i.e., God's eyes are on them when they wait for him constantly and their souls cleave to him. Since most of the world belongs to this intermediate group, the Torah commanded that warriors be mobilized, and that the priest anointed for war send back the fearful so that they will not sap the courage of the others. It is for this reason too that we find the preparation of the order of battle in the Torah and the prophets, for example, "And David inquired of the Lord, and the Lord said, 'Do not go up; circle around behind them...'" (II Samuel 5:23), and 'Go and draw toward Mount Tabor, and take with you ten thousand men' (Judges 4:6). Had they been meritorious, they would have gone out with a few people and achieved victory without arms, and had they deserved defeat, no multitude would have helped them. In this case, however, they deserved to be treated in the manner of nature and accident. This is a matter which was explained well by Maimonides in the *Guide of the Perplexed*.

8. Ramban, Shmos 6:2

וענין הכתוב, כי נראה לאבות בשם הזה שהוא ... ולעשות עמם נסים גדולים שלא נתבטל מהם מנהג העולם, ברעב פדה אותם ממות ובמלחמה מידי חרב, ולתת להם עושר וכבוד וכל טובה, והם ככל היעודים שבתורה בברכות ובקללות, כי לא תבא על אדם טובה בשכר מצוה או רעה בעונש עבירה רק במעשה הנס, ואם יונח האדם לטבעו או למזלו לא יוסיפו בו מעשיו דבר ולא יגרעו ממנו. אבל שכר כל התורה וענשה בעולם הזה הכל נסים והם נסתרים, יחשב בהם לרואים שהוא מנהגו של עולם, והם באדם עונש ושכר באמת

The matter of the verse is the following. H' appeared to the forefathers with this name ... to do for them miracles above the natural, in famine, He redeemed them from death and war and to give them riches and honor and all good. Hidden miracles were performed for the patriarchs in the manner of "all the promises (*ye'udim*) of the Torah, for no good comes to a person as the reward of a good deed and no evil befalls him as a result of sin except through a miraculous act....The reward and punishment for the entire Torah in this world comes through miracles that are hidden.

9. Tehillim, 145:18-20

יח קרוב יהוה, לכל-קראיו-- לכל אשר יקראהו באמת.	18 The LORD is nigh unto all them that call upon Him, to all that call upon Him in truth.
יט רצון-יראיו יעשה; ואת-שועתם ישמע, וישיעם.	19 He will fulfil the desire of them that fear Him; He also will hear their cry, and will save them.
כ שומר יהוה, את-כל-אהביו; ואת-כל- הרשעים ישמיד.	20 The LORD preserveth all them that love Him; but all the wicked will He destroy.

10. Halakhic Man, pg 128, R. Joseph B. Soloveitchik

The fundamental of providence is here transformed into a concrete commandment, an obligation incumbent upon man. Man is obliged to broaden the scope and strengthen the intensity of the individual providence that watches over him. Everything is dependent on him; it is all in his hands. When a person creates himself, ceases to be a mere species man, and becomes a man of God, then he has fulfilled that commandment which is implicit in the principle of providence.